

ЛАЎРЭАТЫ ДЗЯРЖАЎНЫХ ПРЭМІЙ СССР

Цэнтральны Камітэт КПСС і Савет Міністраў СССР, разгледзеўшы прапанову Камітэта па Ленінскіх і Дзяржаўных прэміях СССР у галіне літаратуры, мастацтва і архітэктуры пры Савета Міністраў СССР, паставілі прысудзіць Дзяржаўныя прэміі СССР 1968 года:

У ГАЛІНЕ ЛІТАРАТУРЫ
1. Айтматуву Чынгізу, народнаму пісьменніку Кіргізкай ССР, — за аповесць «Быйга, Гулсары»,
2. Залыгіну Сяргею Паўланічу, пісьменніку, — за роман «Салёная ўпадзіна».

У ГАЛІНЕ МУЗЫКІ
1. КАНЦЭРТНА-ВЫКАНАУЧАЯ ДЗЕЙНАСЦЬ

3. Отсу Георгію (Георгію Каапа-лавічу), народнаму артысту СССР, — за канцэртныя праграмы 1965—1966 і 1966—1967 гг.

4. Свірыдаву Георгію Васільевічу, народнаму артысту РСФСР, кампазітару, — за «Курскія песні» для хору і аркестра.

5. Шастаковічу Дамітрыю Дамі-трыевічу, народнаму артысту СССР, кампазітару, — за пазэму «Пака-ранне смерцю Сцяпана Разіна» для баса, хору і аркестра.

У ГАЛІНЕ ВЫЯВЛЕНЧАГА МАСТАЦТВА

6. Іванову Віктару Іванавічу, за-служанаму мастаку РСФСР, — за карціны: «На сеначці. У будзень», «Сям'я. 1945 г.», «Русія жанчыны. Пондзень».

7. Салахаву Таіру Тэймура аглы, народнаму мастаку Азербайджан-скай ССР, — за карціны: «Рамон-нікі», «Партрэт кампазітара Кара-Караева», «Ля Каспі».

У ГАЛІНЕ КІНЕМАТАГРАФІІ І ТЭАТРАЛЬНАГА МАСТАЦТВА

8. Данскому Марку Сямёнавічу, народнаму артысту СССР, рэ-жысёру, Васкрасенскай Зоі Іванав-не, пісьменніцы, сцэнарысту, аўта-ру аповесці «Сэрца маці», Фадзе-вай Алене Алексееўне, народнай артыстцы РСФСР, выканаўцы ролі М. А. Ульянавай, — за мастацкі фільм «Сэрца маці» вытворчасці Цэнтральнай кінастудыі дзіцячых і юнацкіх фільмаў імя М. Горькага.

9. Таўстанаву Георгію Алякс-андравічу, народнаму артысту СССР, рэжысёру, Лебедзеву Яў-гену Аляксеевічу, народнаму ар-тысту СССР, Паповай [Бірман] Эміліі Анатольеўне, заслужанай артыстцы РСФСР — выканаўцам ролей — за спектакль «Мяшчане» ў Ленінградскім Валкіім драма-тычным тэатры імя М. Горькага.

У ГАЛІНЕ АРХІТЭКТУРЫ

10. Касперавіча Біруце Бро-неўне, Крумінскай Бронісу Людві-не — архітэктарам, Зуброву Вац-лаву Віцэвічу, Любюціцку Шму-ловіцу Іскавічу, заслужанаму бу-даўніку Літоўскай ССР — інжыне-рам, — за архітэктурну жылга ра-ёна «Жырмунай» у г. Вільнюсе.

Літаратура і мастацтва

Год выдання 37-ы
№ 89 [2255]
12 лістапада 1968 г.
АУТОРАК
Цана 4 кап.

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАВЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНнікаў БССР

У ПАСТАНОВЕ ЦК КПСС «Аб падрыхтоўцы да 100-годдзя з дня нараджэння Уладзіміра Ільіча Леніна» падкрэслена, што падрыхтоўку і правядзенне гэтых свята трэба разглядаць як агульнапартыяную, агульнанародную справу. Цэнтральны Камітэт партыі заклікае нашу інтэлігенцыю, работнікаў культуры, як і ўвесь савецкі народ, адзначыць гэтую значналікую дату новымі пераможамі ў барацьбе за ажыццяўленне планаў камуністычнага будаўніцтва.

З 1-га кастрычніка па ўсёй Савецкай краіне ідзе грамадскі агляд работы бібліятэк, прысвечаны 100-годдзю з дня нараджэння У. І. Леніна. Ён праводзіцца па пастанове калегіі Міністэрства культуры СССР і прэзідыума ЦК прафсаюза работнікаў культуры і працягнецца да 1-га студзеня 1970 года. У час гэтых усесаюзнага агляду галоўная ўвага павіна быць звернута на павышэнне ідэіна-выхаваўчай работы бібліятэк, усёбаковы паказ барацьбы партыі і народа за ажыццяўленне завяшчання Ільіча, на глыбокае раскрыццё значэння марксізма-ленінізма для рэвалюцыйных пераўтварэнняў, гістарычнай ролі Леніна як вялікага мысліцеля, заснавальніка Камуністычнай партыі і першай у свеце Савецкай сацыялістычнай дзяржавы, правадчыка міжнароднага камуністычнага і рабочага руху. Бібліятэкі павіны зрабіць усё магчымае, каб выканаць ленінскія завяшчаны па бібліятэчнай справе, палепшыць якасць абслугоўвання чытачоў, значна пашырыць іх кола, асабліва за лік моладзі і дзя-

ПЕРАМОЖНЫ ПОСТУП КАСТРЫЧНІКА

Мінск. Цэнтральная плошча, 7 лістапада 1968 года

Фота Ул. КРУКА.

УСЕСАЮЗНЫ, ГРАМАДСКІ

цей, умацаваць сувязь работы бібліятэк з жыццём, з практычнай камуністычнага будаўніцтва.

За час усесаюзнага агляду бібліятэк, які быў прысвечаны 50-годдзю Вялікага Кастрычніка, многія нашы органы культуры і бібліятэкі накіпалі немалы вопыт прапаганды ленінскай літаратурнай спадчыны. Павяліліся новыя цікавыя формы і метады прапаганды твораў У. І. Леніна і кніг аб вялікім правадчыку. Вялікае распаўсюджванне ў нас атрымалі ленінскія і кастрычніцкія чытанні, навукова-практычныя канферэнцыі, так званыя ленінскія ўрокі, статыянары і перасюжныя выставы літаратуры аб Ільічу і яго саратніках, цыклы вусных часопісаў, сустрэчы з ветэранамі рэвалюцыі. Асабліва добра гэтыя работы наладжаны ў Маладзечанскай і Пінскай цэнтральных, у аршанскіх і бабруйскіх гарадскіх бібліятэках.

Увесь гэты і іншы станоўчы вопыт работы нашых бібліятэк павінен быць скарыстаны пры падрыхтоўцы да 100-годдзя з дня нараджэння Уладзіміра Ільіча Леніна.

У асноўных палажэннях новага агляду, зацверджаных калегіяй Міністэрства культуры СССР і прэзідыумам ЦК прафсаюза работнікаў культуры, падкрэслена, што ў сучасных умовах, калі рэзка абвострыліся ідэалагічныя барацьбы, усё бібліятэкі павіны рашуча ўзмацніць прапаганду літаратуры, якая выкрывае падковы буржуазных ідэолагаў, выхоўвае ў кожнага савецкага чалавека асабліва ў моладзі, непералічаны масы да буржуазнай ідэалогіі. Асабліва ўвага звяртаецца на палепшэнне індывідуальнай работы бібліятэк з чытачамі, дыферэнцыраванні падыход у абслугоўванні наведвальнікаў.

За час агляду павіна быць закончана ўпарадкаванне сеткі масавых бібліятэк як у гарадах, так і ў сельскай мясцовасці, значна павялічана сетка філіялаў, перасолак, пунктаў выдачы кніг, каб ахапіць бібліятэчным абслугоўваннем усё без выключэння населеныя пункты і вытворчыя участкі. Трэба, каб у бібліятэках былі створаны юнацкія аддзяленні і маладзёжныя кафедры выдачы кніг, каб пры кожнай сельскай бібліятэцы за час правядзення агляду былі адкрыты чыталыя залы.

У многіх бібліятэках яшчэ недастатковы абарот кніжных фондаў. Маля скарыстоўваюцца фонды іншых бібліятэк праз міжбібліятэчны абмен, марудна ствараюцца рэзервы і абменныя фонды. Не ўсе бібліятэкі вызначылі свой профіль, а калі і вызначылі, то часам камплектуюцца не з улікам эканамічнага напрамку і культурным развіццём раёна, прадпрыемства, з улікам запатрабаванняў асобных груп чытачоў і складу фондаў у іншых бібліятэках сельсавета, раёна ці горада. Усе гэтыя недахопы ў ходзе агляду патрэбна ліквідаваць.

Бібліятэкары, гэты спраўданыя пошаны кніжных мораў, за час агляду павіны значна павысіць свой ідэіна-тэарэтычны і прафесійны ўзровень. З гэтай мэтай трэба пэўнасна ствараць курсы па павышэнню кваліфікацыі і перападрыхтоўцы сістэматычна праводзіць практыкумы і семінары, навукова-практычныя канферэнцыі бібліятэчных работнікаў.

У перыяд падрыхтоўкі да ленінскага юбілею самай сур'ёзнай ўвага павіна быць удзелена паліпашню матэрыяльна-тэхнічнай базы бібліятэк. Трэба дабівацца, каб усё паліпашняе гэтых устаноў культуры было адрамантавана і добраўпарадкавана, забеспечаны сучаснай мэбляй і прадметамі бібліятэчнай тэхнікі.

Асноўнымі палажэннямі агляду прадугледжана, каб арткамітэты, а таксама гарадскія і раённыя камісіі па правядзенню агляду сацэлі за яго ходам, абавязалі і распаўсюджвалі вопыт лепшых абласцей, раёнаў, гарадоў, асобных бібліятэк, уносілі свае прапановы па паліпашню бібліятэчнага абслугоўвання насельніцтва. Наагома ўзрастае ў час агляду роля абласных і рэспубліканскіх, а таксама цэнтральных галіновых бібліятэк. Яны павіны аказваць усялякую метадычную дапамогу іншым бібліятэкам рэспублікі.

Трэба зрабіць усё, каб Усесаюзнае грамадскі агляд бібліятэк, прысвечаны 100-годдзю з дня нараджэння У. І. Леніна, прайшоў добра арганізавана і прынесі як мага больш карысці, садзейнічаў значнаму павышэнню ролі гэтых устаноў культуры ў камуністычным выхаванні працоўных.

ДАНА ІНА ЛЮБВІ І ПАШАНЫ

Споўнілася сто п'ятдзесят год з дня нараджэння вялікага рускага пісьменніка Івана Сяргеевіча Тургенева. Больш тры гады аддзяляе нас ад таго часу, калі за Тургеневам замацавалася слава аўтара душы і сэрца. У імённыя гады жыцця змяняліся паняцці, іншыя часы неслі з сабой іншыя пэснi, іншыя думкі, а імя пісьменніка на зямлі і літаратурнага гарызонту новых эпох, і на розных этапах гісторыі творчасці аўтара «Данііла» паліпашню дагадываліся сучасныя думкі і пачуццям яго нашчадкаў. І сёння імя і кнігі Тургенева блізка і дарагія і нам, людзям 60-х гадоў XX стагоддзя. Творы яго нарастаюць калі і папулярнасцю ў заводскіх, калгасных і студэнцкіх бібліятэках. Дастаткова сказаць, што за гады Савецкай улады кнігі вялікага пісьменніка з'явілі рускай выдываліся 1020 разоў на 60 мовах народнаў нашай краіны і 45 мільянаў краіна тыражом больш 52 мільянаў экзэмпляраў.

150-годдзе з дня нараджэння Тургенева шырока адзначаецца ў нашай краіне, у тым ліку і ў Беларусі. У бібліятэках, клубах і дамах культуры ідуць асабліва цікавыя выставы, адбываюцца літаратурныя вечары, канферэнцыі чытачоў па найбурлівейшых творах вялікага пісьменніка.

Галавіце з дня нараджэння Івана Сяргеевіча Тургенева быў прысвечаны ўвесь вечар, дні адбываюцца ў Мінску сучасныя, шчырыя, у паліпашняй Беларускага дзяржаўнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы.

Глядзельную залу тэатра запоўнілі працаўнікі прамысловых прадпрыемстваў і будоўлі, школяр, пісьменнікі, дзеяслова, мучні, культуры і мастацтва, воіны Савецкай Арміі, студэнты.

Вечар уступілі словам дзяржаўнага пісьменніка рэспублікі Міхася Лынькоў. Ён, у прыватнасці, сказаў:

— Шматгранная творчасць Івана Сяргеевіча Тургенева была той сапраўднай паэзіяй, якая адрывала чалавечыя сэрцы, узвышала чалавечыя душы, заклікала на працу, на подзвіг у імя лепшай будучыні свабоднай думкі, рэвалюцыйнай волі і энергіі перадачы людзей яго часу.

Разам з дзеясловамі рэвалюцыйнай дэмакратыі ён, адзін з лепшых прагнэсіўных пісьменнікаў мінулага стагоддзя, наагома ўзвараў наагома калі і папулярнасцю ў заводскіх, калгасных і студэнцкіх бібліятэках. Дастаткова сказаць, што за гады Савецкай улады кнігі вялікага пісьменніка з'явілі рускай выдываліся 1020 разоў на 60 мовах народнаў нашай краіны і 45 мільянаў краіна тыражом больш 52 мільянаў экзэмпляраў.

«Ад Масквы да самых да Украіна» адшумелі наомамі дэманстрантаў, адзіную ішчэлівымі пэснi, адгрымелі святочнымі салютамі Дзень нараджэння Савецкай улады.

Святлом незабыўных дзён Кастрычніка 1917 года заўсёды аэорапа наша самае вялікае свята. У с'в'етлінах—свае, асобны прыкметы. «Год, які адкрыў другое п'ятдзецігоддзе Савецкай Улады»,—сказаў у сваім дакладзе на ўрачыстым пасяджэнні Маскоўскага Савета даучатаў працоўных і гарадскога камітэта партыі, прысвечаным 51-й гадавіне Вялікага Кастрычніка, першы намеснік Старшыні Савета Міністраў СССР К. Т. Мазураў,—стаў новым крокам паперад па шляху стварэння матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізма, далейшага ўздыму вытворчасці, культуры і жыццёвага ўзроўню савецкіх людзей».

Менавіта пра гэта гаварылі тысячы і тысячы лозунгаў, транспарантаў, дыяграм, што луналі над наомамі дэманстрантаў у вялікіх і малых гарадах, у пасёлках і вёсках неаб'яжанай нашай Радзімы.

Урачыста адзначылі вялікае свята працоўныя Беларусі.

Мінск. Горад узняты з попелу. Ва ўрачы-

сты дзень 7 лістапада яго шырокія праспекты і плошчы ў пуновай зары кумача здаваліся яшчэ прыгажэйшым.

На Цэнтральнай плошчы грыміць медзь аркестра. Чаканячы крок праходзіць воіны Мінскага гарнізона, прапільнае магучая ваяенная тэхніка. Мінуўшы пералынак і плошчу залівае мора сцягоў. Пачынаецца дэманстрантаў працоўных. Наперадзе—калона ветэранай партыі. Яны пачыналі свой шлях пад кіраўніцтвам вялікага правадчыка—Уладзіміра Ільіча Леніна.

Святочнае п'ясеце ператвараецца ў эстафету пакаленняў. За ветэранам ідуць школьнікі. Юныя ленінцы рапартуюць аб сваім імкненні парадваць Радзіму выдатнымі поспехамі ў вучобе, сваю гатоўнасць змяніць бацькоў на заводах і фабрыках, у калгасах і лабараторыях.

А на плошчу ўліваюцца ўсе новыя і новыя навалы. У іх радах працаўнікі мінскіх прамысловых прадпрыемстваў, вучоныя і студэнты, настаўнікі і артысты, людзі многіх і многіх прафесій і спецыяльнасцей, людзі, якімі ганарыцца прамысловы і культурны Мінск.

У імені пуновых сцягоў гарады і вёскі рэспублікі. Брэст, Віцебск, Гродна, Гомель,

Магілёў, Наваполацк, Салігорск... Гарады, гісторыі якіх гудзюцца ў свой старажытнасці, гарады, што вырасталі на нашых вачах. У кожнага з іх непаўторнае аблічча і, разам з тым, у гэты святочны дзень яны ў нечым вельмі падобныя. Гэтыя падабенствы ў разліве кастрычніцкіх калон, у рапартах працоўных перамог.

Беларусь 1968 года. Зямля, адроджаная Кастрычнікам. Некалі забыты, неспынены край—сёння край самай перадавой навукі і тэхнікі, край школ і інстытутаў, тэатраў і бібліятэк.

Партыі, роднай Камуністычнай партыі і яе стваральніку і правадчыку Уладзіміру Ільічу Леніну абавязаны мы ўсім гэтым. Да партрэта Ільіча, што луналі над святочнымі кастрычніцкімі калонамі, былі скіраваны і сэрцы сваіх ветэранай, што бліся з ворагамі рэвалюцыі на зары Савецкай улады, і тых, хто абараняў Радзіму ад гітлераўскай навалы ў гады Вялікай Айчыннай вайны, і маладых будоўніц камунізма, пераняўшых традыцыі сваіх бацькоў і дзядоў.

Краіна адсвяткавала 51-ю гадавіну Савецкай улады. Наперадзе новыя дні, да краёў запоўненыя гераічнай стваральнай працай. Пераможны поступ Кастрычніка працягваецца.

ПРАЦОЎНЫЯ

Гродзеншчыны, як і ўвесь беларускі народ, сустракаюць 50-гадовы юбілей рэспублікі і Кампартыі Беларускай напружанай працай на ўсіх участках камуністычнага будаўніцтва.

За гады Савецкай улады эканаміка вобласці нарэнным чынам змянілася. Створаны новыя галіны сучаснай прамысловасці, пераўтварылася сельская гаспадарка, падняўся культурны ўзровень насельніцтва. Вырас новы чалавек, багаты духоўна, актыўны змагар за справу Леніна, Камуністычнай партыі.

Нашы культасветустановы актыўна дапамагаюць партыйным арганізацыям выхоўваць працоўных у духу маральных прынцыпаў будаўніцтва камунізма. За раз на Гродзеншчыне працуюць сотні клубаў і бібліятэк, сем дзяржаўных музэяў, пяць паркаў культуры і адпачынку, больш тысячы чырвоных куточкаў. Толькі за апошнія дзесяць гадоў узведзена 394 ўстановы культуры. Сетка бібліятэк у параўнанні з 1940 годам павялічылася ў чатыры разы, а кніжны фонд узрос у трынаццаць разоў і складае амаль больш як 6,5 мільяна. Амаль усё адукаванае насельніцтва вобласці карыстаецца паслугамі бібліятэк.

У нас вырас цэлы атрад выдатных спецыялістаў культасветработы, умелых прапагандыстаў сацыялістычнай працы і нацыянальнай па аместу культуры.

Далека за межамі вобласці вядомы сваёй напружанай творчай працай заслужаныя дзеячы культуры А. Чопчыч, А. Шыдлоўскі, Л. Ляшчэна, заслужаны дзеячы мастацтваў РСФСР А. Струнін, народны артыст БССР Я. Німберг, заслужаныя артысты рэспублікі А. Панкрат, В. Грабчынскі, М. Кавязіна, С. Аляксандраў, мастакі В. Савіцкі, Л. Пушкі, М. Плушкін, А. Захарав, К. Пятроў і многія іншыя.

Працоўныя вобласці маюць зараз магчымасць усёбакова развіваць сваю самабытную творчасць. Восем некаторыя факты. У вобласці працуюць каля трох тысяч розных гурткоў мастацкай самадзейнасці, у якіх удзельнічае амаль 44 тысячы чалавек. За дзесяць месцаў бягучага года нашы мастаіны калектывы далі 9.600 канцэртаў, абслугоўвалі звыш 1,5 мільяна гледачоў.

За апошнія два гады мастаіны самадзейнасці папоўніліся артыі і самабытнымі талентамі, узнікла шмат самабытных калектываў.

Многія калектывы мастацкай самадзейнасці па сваёму выкананню мастацтваў і сцэнічнаму афармленню наблізіліся ўжо да ўзроўню прафесіянальнасці. Гэта ў першую чаргу адносіцца да народных ансамбляў пэснi і танца «Неман», Смаргонскага раённага Дома культуры, Дзяліцкай народнай харовай капэлы, Бароўскага народнага хору, Ваўкавыскага ансамбля пэснi і танца, народных тэатраў Ашмянскага і Слонімскага раённых дамоў культуры, Пінскага гарадскога Дома культуры, Гродзенскага Палаца культуры і тэатраў, ваяцкальнай групы калгаса «Бершты» Шучынскага раёна, ваяцкальнага ансамбля калгаса «Новае жыццё» Карэліцкага раёна.

Вобласць усё больш робіцца музычнай. Зараз кожны раён мае сваю дзіцячую музычную школу. У абласных цэнтры працуюць музычна-педагагічныя вучылішча, а з будучага года рэчышчы дзверы Гродзенскае музычнае вучылішча. У музычных школах і студыях займаецца зараз каля чатырох тысяч дзяцей.

У народных умельцаў — ткачых, рэзьчыкаў па дрэву, інкрустатараў, чаканчыкаў—сёлета таксама наглядзецца творчы ўзлет, работы наплага рэзьчыка па дрэву калгасніка С. Быка «Несцерка» і «Партызан» прадстаўлялі мастацтва народных умельцаў СССР на сусветных выстаўках у Бруселі і Манрэалі.

А кожны выдатны пастаа-

На здымку — выступленне народнага ансамбля пэснi і танца «Неман».

СВЕТЛАЯ ЯВА ПРЫНЯМОННЯ

СЕННЯ Ў МІНСКУ ПАЧАЮЦЦА ДНІ ГРОДЗЕНСКАЙ ВОБЛАСЦІ

Самадзейнасці па сваёму выкананню мастацтваў і сцэнічнаму афармленню наблізіліся ўжо да ўзроўню прафесіянальнасці. Гэта ў першую чаргу адносіцца да народных ансамбляў пэснi і танца «Неман», Смаргонскага раённага Дома культуры, Дзяліцкай народнай харовай капэлы, Бароўскага народнага хору, Ваўкавыскага ансамбля пэснi і танца, народных тэатраў Ашмянскага і Слонімскага раённых дамоў культуры, Пінскага гарадскога Дома культуры, Гродзенскага Палаца культуры і тэатраў, ваяцкальнай групы калгаса «Бершты» Шучынскага раёна, ваяцкальнага ансамбля калгаса «Новае жыццё» Карэліцкага раёна.

Вобласць усё больш робіцца музычнай. Зараз кожны раён мае сваю дзіцячую музычную школу. У абласных цэнтры працуюць музычна-педагагічныя вучылішча, а з будучага года рэчышчы дзверы Гродзенскае музычнае вучылішча. У музычных школах і студыях займаецца зараз каля чатырох тысяч дзяцей.

У народных умельцаў — ткачых, рэзьчыкаў па дрэву, інкрустатараў, чаканчыкаў—сёлета таксама наглядзецца творчы ўзлет, работы наплага рэзьчыка па дрэву калгасніка С. Быка «Несцерка» і «Партызан» прадстаўлялі мастацтва народных умельцаў СССР на сусветных выстаўках у Бруселі і Манрэалі.

А кожны выдатны пастаа-

У НАРОДНЫХ УНІВЕРСІТЭТАХ КУЛЬТУРЫ

МОЛАДЗІ, ЯКАЯ ЛЮБІЦЬ МАСТАЦТВА

Сярод шматлікіх афіш Мінска, якія павадалілі аб пачатку новага навучальнага года ў народных універсітэтах культуры, з'явілася яшчэ адна, новая. Яна адрыва прыцягнула ўвагу: створаны агульнагарадскія народныя універсітэты мастацтва, які даюць зможаць мінчане. У яго арганізаваны самы актыўны ўдзел пачыналі беларуская тэатральная аб'яднанне, Саюзы кампазітараў і мастакоў БССР, Мінскі гарком камсамола, гарадское ўпраўленне культуры.

У Рэспубліканскім Доме мастацтваў адбылася першая лекцыя для слухачоў трох факультэтаў — тэатра, музыкі, выяўленчага мастацтва.

Якія заданы ставіць універсітэт у першым навучальным годзе? Перш за ўсё — глыбока, усёбакова пазнаёміць слухачоў з дасягненнямі беларускага нацыянальнага мастацтва за 50 гадоў Савецкай улады. Адсюль — і сваёсабыльнае формы заняткаў. Побач з лекцыямі універсітэт будзе наладжвае творчыя сустрэчы з вядомымі беларускімі артыстамі, драматургамі, кампазітарамі, мастакамі. Слухачы наведуюць мастацкія выстаўкі і майстэрні вядучых беларускіх жывапісцаў, скульптараў, графікаў, набываюць на спектаклях нашых тэатраў і канцэртных калектываў Беларускай дзяржаўнай філармоніі.

11-ы НАВУЧАЛЬНЫ ГОД

Гомельскі гарадскі народны універсітэт мастацтва чыгуначнага Палаца культуры выхаваннічкі імя У. І. Леніна—старэйшае ў краіне грамадскае навучальнае ўстанова. У лютым гэтага года ён адзначыў свой дзесяцігадовы юбілей. За гэты час тры яго факультэты — тэатра, музыкі, выяўленчага мастацтва—закончылі больш як паўтары тысячы слухачоў. Толькі ў чэрвені гэтага года было ж 500 чалавек атрымалі пасведчэнні аб заканчэнні трохгадовага курсу навучання ва ўніверсітэце.

11 навучальны год па традыцыі пачаўся агульнаўніверсітэцкімі заняткамі. Тама іх — найбольш папулярная тэма юбілейнага года рэспублікі — «50-гадовы БССР і Кампартыі Беларускай ССР».

Гомельскі гарадскі народны універсітэт мастацтва чыгуначнага Палаца культуры выхаваннічкі імя У. І. Леніна—старэйшае ў краіне грамадскае навучальнае ўстанова. У лютым гэтага года ён адзначыў свой дзесяцігадовы юбілей. За гэты час тры яго факультэты — тэатра, музыкі, выяўленчага мастацтва—закончылі больш як паўтары тысячы слухачоў. Толькі ў чэрвені гэтага года было ж 500 чалавек атрымалі пасведчэнні аб заканчэнні трохгадовага курсу навучання ва ўніверсітэце.

11 навучальны год па традыцыі пачаўся агульнаўніверсітэцкімі заняткамі. Тама іх — найбольш папулярная тэма юбілейнага года рэспублікі — «50-гадовы БССР і Кампартыі Беларускай ССР

Драматичная п'еса «Легенда аб песні нястай» Мікалая Пало і Іосіфа Палова пачаў Гомельскі абласны драматычны тэатр свой 15-ы сезон. Пастаўшчыкам афіцыйна засядаў мастацтва БССР і Афіцыйны спецыяльны галоўны мастак тэатра М. Гафт. Музыка кампазітара Д. Камінскага. Карагодзі і танцы пастаўлены М. Цубатавіч і Ф. Гілявіч.

У тэатры юнага глядача адбылася прэм'ера назві Я. Шварца «Два імяны». Яе паставіў рэжысёр В. Дзіцюнас. Музыка напісаў кампазітар І. Лучанок. Мастак — В. Іваніч.

На здымках «Сцяны саплетаньня» Галоўнага героя «Легенды аб песні нястай» рамантычнага юнака Пятрына вобразіў Іосіф Палов. Ролу яго выканаў арыст П. Бараб'ю. Роль Васілісці-работніцы з п'есы «Два імяны» выканаў арыст Т. Мухомін. Мясцевады Фота П. ФІЛІПАВА І. В. КРУКА.

ПРА ТЫХ, ХТО БЫЛІ ПЕРШЫЯ

«Юнацтва бацькоў» і пастаўшчы Тэатра юнага глядача Мінскага трактарнага заводу.

Студэнткі ўніверсітэта Людзі Дзімітрыевай. Бадай гэта — лепшы вобраз з тых, якія стварыла Людзі ў самадзейным спектаклі заводу. Тэатра юнага глядача.

Наташа прыходзіць у камсамол з другога асяроддзя. І тое, што ёй даводзіцца ламаць неадверце будучы таварыш да «панікі», што на яе доўга выпала пераважнае рызы, з сям'ёй і практычна бацькі, вызначае характар гераіні. Самадзейная актрыса шчыра і неадрадна паказвае мудрасць і цвёрдасць Наташы.

Вось Наташа і Маруся (рэжысёр тэатра Людзі Дзімітрыевай Валер'я Шугаева) ў турнінай меры. Малам Абломкам (студэнтка архітэктурна-будавальнага тэхнікума Людзі Камілава) дужа ворага іх паляцка. Але дзі маладых рэвалюцыянерак не зламаў. Якая пудоўна ў гэтай сцэне Наташа, які светлы ёе вобраз!

Пераканаўча выканаўчы свае ролі таксама Валія Шугаева, Інструктар камітэта камсамола Ютэній Алксандраў, слесар матэрыяла заводу Леанід Пахун, наладчык сталыя Ляў 2 Аляксандр Ігнатвіч, студэнтка педінстытута Эла Дубнеўская.

На сцэне глядач бачыць і так званыя «абломкі» старога часу — доктара Логінава і былую эканомку графіні, якая так і заважвае «мадам Абломкам». Гэта складаныя вобразы. Асабліва прыцягвае ўвагу ў ролі Людзі Камілава. Затое доктар Логінаў выклікае ў нас неадвольна сымпатыю да сябе. У гэтым заслуга выхавання аўтамеханічнага тэхнікума Валерыя Страмбургскага.

Варта заўважыць, што ў спектаклі ўсё ад пачатку да канца самадзейныя асобы зроблі самі. Напрыклад, электрык хаха зборні і выправаўна аўтамабільна Алег Вараб'ей і тэатра іграе брава адсутнасці палкоўніка Рабінава Васю Сельванова. Ён і дэкарыт расісаў і, спектакль вядзе. Студэнтка палітэхнічнага інстытута Павел Калылінскі ўсё наспомы і рэжысёр дастаў і зрабіў. Улюбленні ў тэатр Эна Сарокіна, работнік канструкцыйнага аўтамабіля.

Удала ўплываюць у фон спектакля музыка Дзімітрыя Станковіча і рэвалюцыйнае песні. Музыкальнае афармленне зрабіў Міхал Каліней. Эпізоды камсамола і дэкарыт выканаў мастак Геннадзь Іваніч.

Выходзіць з залы, а героі спектакля яшчэ доўга з табы. Значыць, спектакль «Юнацтва бацькоў» удаеся.

С. ГЕБЕЛВА.

ХРОНІКА СУСТРЭЧ

У Гомельскай абласной бібліятэцы адбылася сустрэча пісьменнікаў з супрацоўнікамі часопіса «Полымя». А. Бачыла, Б. Сачані, І. Чыгрынава з чытачамі. Гасці расказалі аб рабоце рэдакцыі, аб творчых планах часопіса на 1968 год. Думкамі аб матэрыялах, якія друкуюцца ў «Полымі», падзяліліся выкладчыкі педінстытута А. Янічэвіч і настаўнік Каалябскай сярэдняй школы І. Камінін.

Алесь Бачыла, Барыс Сачані і Іосіф Чыгрынаў выступілі таксама на Гомельскім тэлебачанні.

Утворная моладзь беларускай сталіцы сустрачалася ў Доме мастацтваў з удзелам ініцыятывы «Полымя» і «Полымя» і студэнтаў і студэнткі ў Сафіі.

На фестывальнай конкурсе нацыянальнага квартэта Беларускага народнага хору «Упалініца» — Валентына Марозава, Валентына Прыдчэпа, Алёна Хазанова і Надзея Шумічэвіч — заваявалі перамогу ў першым і другім туры.

Народны арыст рэспублікі Леанід Браўнін ад імя прысутных членаў і гасцей фестываля, пачаў іх мовамі і мовамі творчых паслаў. Пра незабыўныя сустрэчы на IX Сусветным фестывалі расказаў на вечары санаторыя Мінскага аб'яднання камсамола Іван Старабоў.

Вечар скончыўся канцэртам удзельнікаў фестываля ў Сафіі.

Аўтар дакументальных аповесцей Іван Новікаў сустраўся з чытачамі ў Палацы культуры і моладзі аўтамабілебудавальнікаў. Пісьменнік расказаў, як збіраў матэрыялы для сваёй аповесці «Полымя» і заваяваў перамогу ў творчым плане.

На сцэне сінтэзны тэатр Успамінаў удзельнікі Мінскага падполля І. Івашчанку — аднаго з герояў мінскай «Руні» страляючы ва ўперні.

У Гродзенскім педінстытуце адбыўся літаратурны вечар. Студэнткі сустрачаліся з празаіцамі Ліліяй Араб'ю і Уладзімірам Давыдзічам. Гаворка ішла пра сучасную беларускую літаратуру, пра часопіс «Полымя» і пераможна аднавілі на шматлікіх пытанні сціп дэнтаў.

У Гродзенскім педінстытуце адбыўся літаратурны вечар. Студэнткі сустрачаліся з празаіцамі Ліліяй Араб'ю і Уладзімірам Давыдзічам. Гаворка ішла пра сучасную беларускую літаратуру, пра часопіс «Полымя» і пераможна аднавілі на шматлікіх пытанні сціп дэнтаў.

У Гродзенскім педінстытуце адбыўся літаратурны вечар. Студэнткі сустрачаліся з празаіцамі Ліліяй Араб'ю і Уладзімірам Давыдзічам. Гаворка ішла пра сучасную беларускую літаратуру, пра часопіс «Полымя» і пераможна аднавілі на шматлікіх пытанні сціп дэнтаў.

У Гродзенскім педінстытуце адбыўся літаратурны вечар. Студэнткі сустрачаліся з празаіцамі Ліліяй Араб'ю і Уладзімірам Давыдзічам. Гаворка ішла пра сучасную беларускую літаратуру, пра часопіс «Полымя» і пераможна аднавілі на шматлікіх пытанні сціп дэнтаў.

У Гродзенскім педінстытуце адбыўся літаратурны вечар. Студэнткі сустрачаліся з празаіцамі Ліліяй Араб'ю і Уладзімірам Давыдзічам. Гаворка ішла пра сучасную беларускую літаратуру, пра часопіс «Полымя» і пераможна аднавілі на шматлікіх пытанні сціп дэнтаў.

У Гродзенскім педінстытуце адбыўся літаратурны вечар. Студэнткі сустрачаліся з празаіцамі Ліліяй Араб'ю і Уладзімірам Давыдзічам. Гаворка ішла пра сучасную беларускую літаратуру, пра часопіс «Полымя» і пераможна аднавілі на шматлікіх пытанні сціп дэнтаў.

У Гродзенскім педінстытуце адбыўся літаратурны вечар. Студэнткі сустрачаліся з празаіцамі Ліліяй Араб'ю і Уладзімірам Давыдзічам. Гаворка ішла пра сучасную беларускую літаратуру, пра часопіс «Полымя» і пераможна аднавілі на шматлікіх пытанні сціп дэнтаў.

У Гродзенскім педінстытуце адбыўся літаратурны вечар. Студэнткі сустрачаліся з празаіцамі Ліліяй Араб'ю і Уладзімірам Давыдзічам. Гаворка ішла пра сучасную беларускую літаратуру, пра часопіс «Полымя» і пераможна аднавілі на шматлікіх пытанні сціп дэнтаў.

Восень зноў вяртае. Чуюць ты яе ў шаласце. Лілія вяртае. У зноў пчола. Што на вярсах сарочкі апалі. У празрыстасці Нёмана сініх маёў. У скрыпе вясільям Наўражых збожжам кааё...

сіся. — уярціўся я. — Зноў жа сцікі абраць, друў прывезлі... — Ну, хіба сцікі. А дрывы ў нас разназьяны машынамі. — Колькі ж у нас тых машын, што ўсё машынамі ды на машынах? — А ў яе і не ведаю. У канторы спытацца. Пацякавіўся ў канторы. Брыгадзір трактарнай брыгады Уладзімір Седзіваў, карыкаваты чарнявы чалавек у прамаслянай курцы, пачаў пералічваць: — Значыць, дызельных трактараў — восем, калёсных... Словам, 22 трактары, 26 аўтамашынаў, 6 збожжывых і 4 бульбаб'юрачы камбайны, ну, і рэозна там інаша — плугі, сажалкі, стагакіды — усяго не пералічыць.

Які тваё любімае РЭСПУБЛІКА!

ВЁСКА МАЎРЫШАВА, ГОД 1968.

Расказ першы

Халіпа б на былою сярэдняю МТС, думаю я.

— А зямлі колькі? — 1200 гектараў ворыва. Зусім нямаго на гэтую тэхніку. Я перапісаў у бланкіт дадзеныя і думаю пра тое, што чытаючы ў зводках ЦСУ лічы пра выпуск у краіне камбайнаў, трактараў, аўтамашынаў, якіх абімае іх свая і ўвагай.

І тэпкі ўбачыць на свае вочы. Як снажкам, стагакіды, паднаўшы механічнымі відамі адразу пудоў восем саломы, укладвае яе ў спірту, пачынаю разумець, які многа за апошніх гады зроблена для вёскі.

Тэхніка, тэхніка... Ну, вядома ж, гэта адзін з самых магутных сродкаў ітэнсіфікацыі вытворчасці. У «Звяздзе», дзе механізацыя каля 95 працэнтаў палявых работ, зямля штодзень раздзіць. (Нават у сёлетнім, не вельмі спрыяльным годзе, з кожнага гектара тут сабралі па 22,5 цэнтэра збожжа, 240 — бульбы, 700 — каранеплоды, 6,5 — льновалокна). Але мы, бывае, не задумваемся над тым, які гэтая тэхніка перакоўвае, перааблае псіхалогію людзей, рве даўнішнія звычкі і ўзлётні. Куды дзеўся той слаўны кансерватызм селяніна, пра які, бывае, любіць пагаварыць... Глупства адно. Не траба, ой, не траба нікога, ніколі атываваць за добрасе...

Прыхаў я ў «Звязду», калі калі бульбу. Бульбацьку мы ўсе любім, не ведаю толькі, ці

Усе ведаем, якая гэта працаёмная культура. Бывае, гаспадарка, ну, ва ўсім, як кажучь, на вышнім. І хлеб увесь да каляска зьбірае. І саломку да дажджю засцірае, і з ільном у працягу, а на бульбе «нагарыцца». Восень у нас вядома якая — то дажджы бас перапынку заладзяць, то маразы ранія ўдарыць. І калі той бульбачы. Не згніе ў зямлі, дык памерзне. Радасць аднолькавая.

А няўпраўка з-за таго, што не шчасліва бульбе на механізацыю. Асабліва ўборачных работ. І вось таму, наслушачыцца тут, у Маўрышаве, пра тое, што «І саломку з поля зграбаюць, і спіртуць толькі машынамі. І лён рвуць зноў жа толькі тэхнікай», задаю аграному Марыі Мікалаеўне Карповіч «правакацыйнае» пытанне:

— Ну і, вядома, бульбу ўбіраеце таксама толькі машынамі? — І бульбу, — спакойна адказвае аграном. — На нашых бульбных палетках не ўбачыць каяі. Ні вясной, ні летам, ні зімой.

І вось мы едем на брыгадзіра і спыніліся каля кожнага бульбаб'юрачага камбайна (іх у калгасе чатыры). Гэтым машынамі, вядома, даляна да ідала, лья наагата грунастыя і народна псуоюцца. Але ўбіраюць чыста і абслугоўвае кожную машыну, аграном трактарыста, толькі шэць чалавек. Шэць жанчын стаць на машыне і на пудоў сартыруюць клубні, што бягучь па транспарце ў бункер. Халае, вядома, пудоў і гразі, але ж гэта не поўзаць рачкі на полі за плугам.

У адной з брыгад бульбаб'юрачы камбайн сапсаваўся. Старшыня Усевалад Русак паказаў вакол машыны і падняў да жанчын, што сядзелі водала.

— Мо, бабаны, пакуль адрамантуеце камбайн, пусцім каней разворотаць? — Ого, што тут сталася! Жанкі ўскочылі, замахалі рукамі, ды ў лязгалі.

— Ой, старшыня, даражэнькі, не траба тых коней. Сэржэка казаву, што праз гадзіну пусціць. А мы і гадзіну тую адрылі. Вельмі ж добра капае машына, бульбы пасля не не знойдзець. І увесь чыста пырык выварочвае з карнінем, хоць пшаніцу, хоць лянко.

Мы ехалі з поля ў старшыньным газыку і маўчалі. Шафёр Валодзя ўсімхуае нейкім свайм думкам, Усевалад Уладзіміравіч хмурыўся, вядзь, непаклоя яе паломка камбайна.

— Пабацьце, старшыня, хутка людзі і на сцікі машыны папросяць, — раптам засмяяўся шафёр.

— Што тут смешнага? — навіраўца да яго Усевалад Уладзіміравіч. — Каб былі сцікі ў адным масіве, ды каб больш нам тэхнікі, можна было б.

Я слухаў гэтую размову і

Успамінаў пачутую тут, у Маўрышаве гісторыю. Некай лічча перад першай сусветнай вайной дрыжака ў Маўрышаве з губернскай паліцыі. Царскі ўрад, прадуваючы, што вайна не за гарамі, рашыў тут, у Заходнім краі, наведці ірідн падаркам з дарогамі.

Камісія складала мясцовых жыхароў і пачала тлумачыць ім, што вось, маўляў, граба пракласці дарогу. Сяляне моўчкі дзіліся на прыездных паноў, пераманіліся з нагі на іначасу, чухалі патыліцы. Што гэта яшчэ за дарога? Не было тут спрадвечна ніякіх дарог. Па сучасную ездзілі наўпракці праз поле, а вясной і восенню, як бог дасць.

Дык вось, дарога прайдзе тут, — сказаў каморнік і ўторкнуў у зямлю кол.

І тады з натоўпу выбег селянін (звалі яго Сямён), схваціў гэты самы кол і шпурнуў яго што было сілы ў поле.

— Не дазволім зямлю псаваць. Бацькі без дарогі жылі і мы пражывём! — крыкнуў ён у твар аслупячэным ад нечаканасці панам.

Трапіў Сямён у кутузу.

А ўспомнілі гэты вышдак мясцовыя старэйшыя вось з мясця натоў. Летас на калгасным сходзе старшыня арцель Сямён Георгіевіч Шарэцкі (зараз ён ужо не працуе, вучыцца ў Вышэйшай партыянай школе, між іншым, цікавейшы чалавек, з іменем якога звязаны добрыя кавалкі гісторыі вяткаса) пранававу заасфальтаваць вуліцы Маўрышава. Усе, вядома, загаласі, хоць і наспрадзіў старшыня, што асфальт абдыдзець у немаючую капейку. (У мяне іпярэдняю паездку ў Маўрышаве я хадаў ужо на заасфальтаваных вуліцах). Дык вось, калі размыўся са сходу, нехта са старых і ўспоміў, што той Сямён — прадед іх старшыні — таксама Сямёна — Сямёна Георгіевіча Шарэцкага.

Я расказаў пра ўсё гэта не для даяжурнага параўнання «з 1913 годам». (Дарэчы, тут, у былой Заходняй Беларусі, тое самае можна было б убачыць і на дваццаці пяць гадоў пазней). Не, проста на гэтым годзе больш выраза бацацца незвычайна пераменны ў вёсцы. Я маю на ўвазе перш за ўсё пераацэнку самага янацыя, самой сутнасці селянскай працы, якая спрадвечна не абыходзілася без энгітэду — цяжкай, горкай, няўдзячнай.

І, вядома, далікі ад думкі, што хлеб, маляю і сала здабываюцца зараз, як кажучь, — раз, два, і гатова. Спрадуўную янаў хлеба ведае толькі селянін. Але пярэць гэта не колішні горкі хлеб. І як тут не ўспомніць працоўныя словы Уладзіміра Ільіча Леніна: «Расія не спыніцца на ручной працы, не застацца са сваёй прымітыўнай драўлянай сяхой, а пойдзе ўперад да іншых часоў».

Час, пра які марыў Ільіч, — прыйшоў. Ён змяніў аблічча вёскі, псіхалогію і побыт селяніна. Але пра гэта наступным разам.

М. ЗАМСКІ, спец. кар. «Літаратура і мастацтва».

Калгас «Звязда» Наўражыха раёна.

ПРАЕКТЫ МАЛАДЫХ — У МАСКВЕ

У Мінскім Доме архітэктара адбылася выстаўка творчасці маладых дойдцаў рэспублікі. Работы паказаныя тут, уводзіць у экспазіцыю ўсесаюзнай выставкі творчасці маладых архітэктараў.

Зараз экспаната мінскай выставкі ўжо ў Маскве. Гэта пераважна фатаграфіі знешняга выгляду і інтэр'еры грамадскіх будынкаў. Есць здымкі некаторых мінскіх, гомельскіх, брэсцкіх жылых масіваў, якія дуюць уздухуе пра іх планіроўку. Тут і мінскія мікра-раёны, над якімі разам з сваімі старэйшымі калегамі працавалі маладыя архітэктары. Тут і праект аб'яднанага раёна кааляб'юрачы Брэсцкай абласці (архітэктар А. Кудзіньніка), дзе дванаццаціпавярховы будынік ўдзельнічае ў камп'юнацыі з двох секцыяў — пад вулком адна да адной. Тут і прапанова планіроўкі гомельскага жылога раёна «Зарадрам» архітэктара Я. Казлова.

Паказаны і праекты будынкаў для сельскай мясцовасці: аднакватэрны дом у вёсцы ўраўні і доміктар Л. Нардзішын і (Архітэктары калгас «Савецкая Беларусь» Брэсцкай абласці (Архітэктар Л. Масквельніч).

Сярод праектаў — Мінскі Палітэатр, што на Паркавай магістралі (архітэктары С. Філімонаў і В. Машышын). Рэспубліканскі Дом мадэляў, што побач са старажытнай Кацярынінскай царквой. Праект Дома мадэляў распрацавалі маладыя архітэктары С. Замаўраў, М. Ткачук і Г. Сявечкі разам з вопытным дойдцам В. Герашчанкам. Атрымаўся лёгкі светлы будынак з цікавай аформленай бакавой сцяной.

Маладыя архітэктары стварылі і будынік вучэбна і даследчых інстытутаў. Зялены Луг упрыгожаны комплексам вылічальнага цэнтэра Дзяржплана і Наўкова-даследчага інстытута водных праблем. Акадэмік чавук БССР (архітэктары А. Барэзюўскі і Ю. Грыгор'ев). Добра выглядаюць вырашаныя П. Бялявым фасад і інтэр'еры другога вучэбнага корпусу Мінскага радыётэхнічнага інстытута. Л. Гельфанд справетвае простыя строгі будынак Наўкова-даследчага інстытута будаўнічых матэрыялаў.

Брэсцкі Дом палітычнай асветы з умяшчальнымі заламі і выразным фасадом справетвае архітэктар Л. Масквельніч.

Аўтар, 12 лістапада 1968 г.

НАШЫ МАСТАЦТВА

Жэст дырыжора... У ім і чараўна сіла, здольная выклікаць цэлаю гаму пачуццяў — драматызм і ірыю, радасць і гора, любоў і нянавісь, — усё тое, што вызывае музыка. Жэст, напоўнены музычнай...

Улавіць яго — значыць злавіць частку музыкі, прымуціць яе гучаць моўчкі. У пагоні за гэтым імгненнем мастаці і фатаграфы стварылі яналі партрэтаў дырыжораў. Гэтымі партрэтамі можна было б запомніць не адну музычную залу. Але прыгледзіцца да іх ледзь усміхнацца Ігар Стравінскі, дырыжоруючы сваёй «Пятрушкай», сур'ёзна і засяроджана Георгій Караван, рэзка паўврыў галаву да саліста Яўген Святланавіч... Па гэтых фатаграфіях можна ўгадаць характар музыкі, якая выканаецца. Угадаць па выразе твару, вачэй, усмешцы. І вельмі цікака ўгадаць па яго жэсце. Ні адзін фатаграф, ні адзін мастак не перадаў гэты жэст дакладна. А дырыжор укладвае ў яго думку, якую хоча вызваць кампазітар, і сваё стаўленне да гэтай думкі, усю сваю волю і ўсё ўмельства. І нельга яго перадаць стаўленнем, яго траба бачыць жывым, і толькі тады можна гэты жэст зразумець...

Вы, напэўна, не раз захаляленне сачыць за мянкімі і дакладнымі рухамі рук беларускіх дырыжораў Р. Каламітайвай, В. Катаева, І. Абраміса. Дабіцца гэтага спалучэння, падняць свайго волю слядавую душу аркестра, прымуціць сябе цялым зліццям з аркестрам — гэтага можна дабіцца толькі чалавек, які кожную гадзіну, кожную хвіліну жыўе музыкой, для якога музыка стала часткай яго сабога.

ЖЭСТ ДЫРЫЖОРА

на гары Індэю, у Карпатах, і ў Чэхаславакіі. Тут ён ваяваў, бацьку пераць сабой не адноўнае поле, а поле бою. Дыжаў паветрам вайны і слухаў тое, што прынята называць «музычнай бою» і «мовай батарэй». Але ён любіў проста чалавечую музыку, і проста мову музычных інструментаў. І ён рабіў усё, што было ў яго сілах, каб коць на адну хвіліну прыблізіць перамогу.

Адразу пасля вайны — зноў Мінск. І зноў кансерваторыя, зноў вучоба. На гэты раз — дырыжорска-сімфанічны факультэт. Паралельна з вучобай ён працуе ў тэатры музыкі і операў. Можна такое ўдалае спалучэнне тэорыі з практычнай дэаўлаі Іосіфу Абрамісу бліскача абараніць сваю дыпломную работу — оперу Чайкоўскага «Яўгені Анегіт».

— Я да гэтага часу ўдзячны калектыву тэатра за тое, што ён даў мне магчымасць абараніць дыплом тут, у Вялікім тэатры. Гэту «папярку» я дзялю з аркестрам, хорам, салістам, — гаворыць сёння І. Абраміс. — Наогул тэатр даў мне вельмі многа. Я тут навуціўся працаваць з хорам, з аркестрам. Многае ўзяў у дырыжораў Пятрава, Пятрава і іншых таварышаў. Вялікі дзякуй ім за навуку.

Музыкант — сямейная прафесія Абрамісаў. Іосіфа яна стала і першай ваеннай спецыяльнасцю: зусім хлапцуню служыў ён у музычным ўзводзе Першага беларускага палка НКВС. А ў 1933 годзе музыка становіцца яго асноўнай спецыяльнасцю — ён клянец Мінскае музычнае вучылішча і пачынае працаваць аркестрантам: спачатку ў тэатры Ул. Галабука, потым у аркестры Першага беларускага драматычнага тэатра. Хутка таленавіты музыкант іграе ўжо ў аркестры Вядляка тэатра оперы і балета БССР. Ён многа працуе, шліфуе сваё выканаўчае майстэрства і... адчувае, што траба яшчэ многаму вучыцца. Так, у 1936 годзе Іосіф Абраміс становіцца студэнтам Беларускай кансерваторыі па класе валторні. Ніколі не забудзе Іосіф Самуілавіч дату апошняга выпускуна экзамена — 20 чэрвеня 1941 года. Праз два дні ў кансерваторыі класах замест слоў «транспазіцыя» і «фортэ» загучалі «эвакуацыя» і «фронт».

На чатыры гады музыкант Іосіф Абраміс стаў сувязістам і артылерыстам. Ён успамінае сёння Асобную Прыморскую армію, вызвалінае Кірына, баі

спектаклі цэлаа сустракаліся глядачамі не толькі нашай рэспублікі, а і за яе межамі ў час гастрольных паездак. Вось што пісалі аб гэтых пастаўках музычныя крытыкі:

«У выкананні аркестра Беларускага тэатра пад кіраўніцтвам І. Абраміса натхнёны драматызм музыкі Чайкоўскага перадаецца з вялікай сілай і эманцыянальнасцю» («Ярославская правда»).

«Дырыжор Абраміс чула адчувае нервовы пульс вердальскай партытуры, тонна і пераканаўча далейшае псіхалогічна стан герою оперы». («Вечерний Ростов»).

Такі дырыжор Абраміс для музычных крытыкаў, такі ён для слухачоў. А які ж ён за пультам, у рабоце з салістам?

Гаворыць саліст аркестра Я. Баранюскі:

— Я працую з Іосіфам Самуілавічам вясемнаццаць гадоў. Увесь яго творчы шлях прайшоў з нашым аркестрам, на нашых вачах. Яшчэ на яго выпускным спектаклі музыканты адчулі, што перад імі — сапраўдны дырыжор. А аркестравы музыкант — гэта барометр, па якім вызначаецца талент чалавека, што стаіць за пультам. З Абрамісам заўсёды вельмі прыемна і лёгка працаваць. Ён арганічна ўваходзіць у аркестр, у яго пудоўна, мяккія рукі, ён добра адчувае музыку.

— Тамара Пшымоў:

— Пра Іосіфа Самуілавіча Абраміса можна гаварыць толькі самымі цвяльямі, самымі чырычнымі словамі. Я заўсёды з задавальненнем з ім працую. У яго спектаклях я падрыхтаваў такі парты, які Манон у аднайменнай оперы Масна, Додэзонаўды ў оперы «Атэла» Вердзі, Неды ў «Паянах» Леаніава. Усе гэтыя работы — вельмі прыемныя творчыя сустрачкі з І. Абрамісам. Застаецца толькі па

